

Der Palaest Łazienki in Warschau, przed 1856, wł. Biblioteka Narodowa, źródło: polona.pl

Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie

zaprasza do udziału w interdyscyplinarnej konferencji naukowej

Łazienki Królewskie po Stanisławie Auguście. Dzieje rezydencji w latach 1798–1918

9–10 października 2025 r., Pałac na Wyspie

Muzeum Łazienki Królewskie zaprasza do udziału w interdyscyplinarnej konferencji naukowej poświęconej historii Łazienek w latach 1798–1918, która odbędzie się 9–10 października 2025 r. w Pałacu na Wyspie.

XIX wiek to okres w dziejach Łazienek Królewskich najmniej poznany i – mimo obfitości źródeł – najłabiej opracowany pod względem naukowym. Powodem może być fakt skoncentrowania zainteresowań badaczy wokół czasów Stanisława Augusta. W tak zwanym długim wieku XIX Łazienki kilkakrotnie zmieniały właścicieli, a wraz z nimi charakter i sposób funkcjonowania: były prywatną rezydencją spadkobierców króla, siedzibą rosyjskich władców i historycznym obiektem pod pieczę Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości. Były również, jak napisał Błażej Brzostek, istotnym elementem rosyjskiej geografii podboju i aneksji, a także sceną teatru politycznego, zwłaszcza miejscem rozpoczęcia powstania listopadowego.

Mimo zmian politycznych i własnościowych Łazienki pozostawały w odbiorze społecznym przede wszystkim modnym miejscem rekreacji, spacerów i realizacji towarzyskich rytuałów. Nawiązał do tego Bolesław Prus, który uczynił je sceną miłosnych rozgrywek między Stanisławem Wokulskim a Izabelą Łęcką w jednej z najważniejszych polskich powieści XIX wieku – *Lalce*. Wokulski, „znalazłszy się w Łazienkach, wyskakiwał z powozu i biegł nad sadzawkę, gdzie zazwyczaj spacerowała hrabina, lubiąca karmić łabędzie”. Izabela twierdziła, że „Łazienki tylko wtedy są przyjemne, kiedy można chodzić po nich szybko i daleko”. Dzięki powieści Prusa poznajemy wiele sposobów ówczesnego użytkowania Łazienek.

W XIX wieku Łazienki tętniły życiem, przyciągając tłumy ludzi z różnych warstw społecznych. Odbywały się tu wydawane przez kolejnych władców i namiestników Królestwa Polskiego elitarne przyjęcia, na których przyjmowano przedstawicieli elit. Popularnością cieszyły się spektakle, koncerty i pokazy fajerwerków dla szerszej publiczności. Uwagę zwracały także organizowane przy różnych okazjach iluminacje.

Władysław Tatarkiewicz w fundamentalnym opracowaniu na temat historii i przemian stylistycznych rezydencji stwierdził, że „Łazienki miały (...) w swych dziejach sto czterdzieści lat od r. 1799 do 1939, kiedy zmieniały się już niewiele, kiedy tylko konserwowano w nich i zużywano to, co zrobił Stanisław August”. Jednak lektura kilku następných stron jego publikacji pozwala stwierdzić, że nie tylko istniejące budynki ulegały przekształceniom, lecz powstawały także nowe (choćby Świątynia Diany, Świątynia Egipska, cerkiew przy Pałacu na Wyspie, Nowa Oranżeria, obiekty małej architektury). Był to okres, kiedy zasadniczy kształt posiadłości uległ zmianie, a także okrojeniu na rzecz Ogrodu Botanicznego i miasta (Zamek Ujazdowski oraz teren na północ od ul. Agrykola).

To tylko kilka kwestii z kulturowych i historycznych pól funkcjonowania i rezonowania Łazienek Królewskich w XIX wieku. Stały się one bohaterem wielu tekstów kultury, również popularnej: wspomnień, powieści, filmów, obrazów, fotografii. Powyższe tropy oraz sformułowane niżej propozycje problemów to tylko zarys obszaru badawczego, jaki kształtują Łazienki Królewskie. Zapraszamy przedstawicielki i przedstawicieli różnych dziedzin i horyzontów metodologicznych do zaprezentowania swoich badań, w których orbicie znalazły się Łazienki Królewskie. Mamy nadzieję, że w czasie konferencji uda się narysować szeroką panoramę dawnej rezydencji Stanisława Augusta w XIX wieku – na tle zmieniającej się Warszawy, dynamicznego rozwoju mediów i komunikacji, procesów społecznych i demokratyzacji kultury miejskiej, kształtujących się tożsamości narodowej i państwowej Polaków.

Proponowane zagadnienia:

- „Wielka historia” i łazienkowskie mikrohistorie;
- Łazienki a rosyjski system władzy;
- Rola Łazienek w polskiej tożsamości narodowej i ich znaczenie w kontekście wydarzeń historycznych;
- Ludzie Łazienek – właściciele, goście, mieszkańcy i pracownicy;
- Łazienki jako przestrzeń rozrywki, wypoczynku i społecznych rytuałów;
- Wpływ przemian cywilizacyjnych i rozwoju techniki na funkcjonowanie Łazienek;
- Łazienki i ich otoczenie w tkance rozwijającej się Warszawy;
- Wykorzystanie Łazienek w tekstach kultury;
- Przemiany architektury i dekoracji rezydencji;
- Historia nie tylko ludzka – ogrody, fauna, flora i przyroda nieożywiona.

Komitet organizacyjny konferencji:

dr Kamil Frejlich wraz z zespołem Działu Badań Naukowych (dr Mariusz Kolmasiak, Magdalena Lewna)

dr Marianna Otmianowska

Malwina Rozwadowska

dr Piotr Skowroński

Osoby zainteresowane udziałem w konferencji zapraszamy do **przesyłania zgłoszeń do 30 maja 2025 r.** na adres wiek.XIX@lazienki-krolewskie.pl. W treści zgłoszenia prosimy umieścić: imię i nazwisko, stopień/tytuł naukowy, afiliację, tytuł referatu, abstrakt (maksymalnie 1500 znaków ze spacjami) i biogram (maksymalnie 500 znaków ze spacjami).

Informacje o zakwalifikowaniu referatów zostaną rozesłane do 4 lipca 2025 r.

Nie pobieramy opłaty konferencyjnej.

Wydarzenie będzie w całości rejestrowane. Przed rozpoczęciem od prelegentów zostaną pobrane zgody na rozpowszechnianie wizerunku w celach związanych z promocją i dokumentacją działalności organizatora wydarzenia.

Zgłoszenie na konferencję jest równoznaczne z akceptacją klauzuli RODO dostępnej pod linkiem: https://www.lazienki-krolewskie.pl/public/upload/download/RODO_konferencja.pdf